

Juhana Blomstedtin maalaukset koulun aulassa. Kuva SYK-verkkosivut.

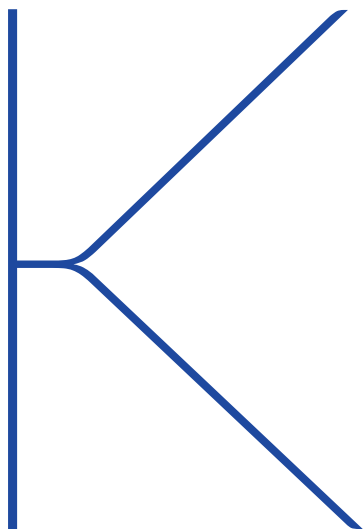

VÄINÖ KUUKKA

SYK -

133-VUOTIAS KIELIKOULU

Jos satunnainen kävijä poikkeaa Helsingin Suomalaiseen Yhteiskouluun, hänen ensivaikutelmansa riippuu täysin päivästä. Jos hän tulee koeviikolla, on luultavasti hiirenhiljaista. Hän voi kuitenkin osua taloon päivänä, jolloin meno käytävillä muistuttaa Rion karnevaaleja.

KOULU

Sykkiläiset tekevät paljon töitä ja juhliivat aina, kun se on mahdollista. Perinteitä on kepeistä kekrijuhlista Lucia-kulkueeseen. Itsenäisyyspäivinä oppilaat ja opiskelijat ovat huolellisesti pukeutuneita, ja juhlista huokuu arvokkuus. Toisena päivänä shortseihin ja T-paitoihin pukeutuneet abit riemuitsevat spontaanisti voitettuaan opettajat lentopallo-ottelussa tai lähtiessään kesken paukkupakkasten ”kesälomalle”. Suuri etelähaagalainen funkkisrakennus täyttyy sykkivästä välituntimusiikista.

Oppitunnin alkaessa musiikki loppuu, ja jos käytävällä lukiolainen viettää hyppy tuntia, hän todennäköisesti tekee tehtäviä.

SYK on Suomen vanhin suomenkielinen yhteiskoulu. Vuonna 1882 alettiin suunnitella uuden yliopistoon johtavan yksityisen suomenkielisen tyttökoulun perustamista Helsinkiin. Viisiluokkaisia suomenkielisiä tyttökouluja oli syntynyt, mutta akateemisiin opintoihin johtavaa väylää tytöille ei ollut. SYK:n oli tarkoitus poistaa tämä puute.

Perustajat kääntyivät kuitenkin modernin yh-

teiskasvatusajatuksen kannalle. Vuonna 1886 rahaa oli kerätty riittävästi. Yhdeksänluokkainen oppikoulu perustettiin. Vuokratiloista siirryttiin omaan koulurakennukseen Yrjönkadulle (1890), Nervanderinkadulle (1837) ja Isonnevantielle (1972).

Kouluun otetaan vuosittain noin sata uutta kolmasluokkalaista. Ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi valitaan venäjä, ranska tai saksa. Harvinaisten kielten lukijoiksi pyrkivät oppilaat osallistuvat soveltuvuuskokeeseen toisen luokan kevätlukukaudella. Koululla on myös erityistehtävä vastaanottaa ulkomailta palavia suomalaislapsia, jotka lukevat A-kielenä pääsääntöisesti englantia. Paluoppilaiden opetus on suomenkielistä.

YHTEISÖLLISYYS

Koulun kulttuuria voi sanoa opiskelumyönteiseksi. Vaikka neljäsosa peruskoulun ikäluokista on paluumuuttajia, jotka eivät tule soveltuvuuskokeen kautta, peruskoulun päättyessä luokkien välisissä oppimistuloksissa ei ole merkitseviä eroja. Koulu itsessään toimii viiteryhmänä, eikä mikään muutu yhtä hitaasti kuin kulttuuri. Opiskeluasioissa tästä on etua.

Samana katon alta löytyvät yhtenäiset perusopetuksen vuosiluokat 3–9, kielipainotteinen lukio ja kansainväliseen IB-tutkintoon johtava lukio. Oppilaita on noin 1300. Suurin osa opiskelee SYK:ssa kymmenen vuotta.

Opettajat pitävät siitä, että he oppivat tuntemaan väkensä. On mahdollista, että sama kielenopettaja (joskus myös äidinkielenopettaja) opettaa lasta alakoulusta abikursseihin. Kolmannet luokat saavat seitsemäsluokkalaista valitut isot siskot ja veljet. Isot työskentelevät lukuvuoden aikana luokanopettajan apuna erilaisissa alaluokan projekteissa, oppitunneilla, välitunneilla, retkillä, luokan

juhlissa sekä kaikissa muissa luokanopettajan pyytämässä tehtävissä.

Vaikka suuressa rakennuksessa on oikeastaan neljä koulua eikä sitä parhaalla tahdollaakaan voi sanoa pieneksi, SYK:n perustunnelma on kuin perheen, jossa kaikki tuntevat toisensa. SYK on neljäs koulu, jossa työskentelen toimihenkilönä tai viranhaltijana, enkä vielääkään lakkaa ihmettelemästä sitä yhteisöllisyyttä, mikä sinne on onnistuttu muodostamaan.

Koulussa on liikunta- ja kuntosalit, uudistettu uimahalli, tietokoneluokkia, auditorio sekä yksi Suomen laajimmista koulukirjastoista. Taiteiden, musiikin, tekstiilitöiden, kielten sekä tieteiden opiskeluun on tarjolla hyvät tilat ja koulun teinikunnan huone on lukiolaisten rentoutumispaikka.

Lukiossa ovat myös teiniateatteri, kamarikuoro, kamariorkesteri sekä useat kerhot. Lisäksi SYK:n musiikkiopisto ja Haagan autokoululle ulkoistetut autokoulukurssit palvelevat koulun opiskelijoita.

OPINTORETKET

Mihin kaikkeen kouluun hakeutuvan lapsen pitäisi varautua? Mihin huoltajien pitäisi varautua? Ainakin kielimatkoihin ja siihen, että myös omaan kotiin tulee vaihto-oppilas vaikkapa viikoksi. Venäjää opiskelevat käyvät parin päivän ulkomaan retkellä jo alakoulussa. Kahdeksaluokkalaiset tekevät opintoretken sellaiseen maahan, missä heidän opiskelemaansa kieltä puhutaan.

Vanhempien välinen yhteistyö on tärkeää, ja vanhempainryhmä toimii aktiivisesti, sillä opintoretkien suunnittelu on käynnissä jo kuudennella luokalla, jolloin SYK:n oppilaat siirtyvät luokanopetuksesta kaikissa aineissa aineenopettajien tunneille ja ryhmä saa luokanvalvojan.

OPPILAAT

Koulumatka saattaa asuinpaikasta riippuen olla pitkä. Oma tyttäreni kulki aikanaan ison repun kanssa kahdella bussilla Suutarilasta. Hänellä oli kahdenlaisia kavereita: oman lähiön naapurit pysyivät edelleen tärkeinä, ja koulussa oli sitten... koulukavereita. Koulussa syntyy uusia kaverisuhteita, ja etenkin niiden parissa, jotka opiskelevat kymmenen vuotta, saattaa syntyä elämänikäisiä tuttavuuksia, joiden kanssa toimitaan ja vaikutetaan yhteiskunnan eri alueilla.

Sosioekonomisesti oppilaiden taustat ovat pääsääntöisesti melko keskiluokkaisia, mutta stereotypiasta on huomattavia poikkeuksia. Vanhasta instituutiosta liikkuu tarinoita, mutta yksikään myytti ei kerro siitä oikeastaan mitään.

18 vuoden aikana olen nähnyt paljon. Tulllessani puhuttiin paljon sitoutumisen merkityksestä. Siihen aikaan vanhempien opettajien ohje nuoremmille oli lyhyt: "Vaatikaa itseltänne ja vaatikaa muilta." Me sitouduimme ja meihin sitouduttiin. Paljon on muuttunut, erityisesti pedagogiikassa, mutta opetusmenetelmien jatkuva kehittäminen on pysynyt. Rohkea koulu? Kyllä. Kokeileva koulu? Kyllä. Välittävä koulu? Mitä suurimmassa määrin.

LUKIO

Lukioon kotiudutaan vaivattomasti, ja tulijoita on kaikista kouluista. Kolme opinto-ohjaajaa ja koulutetut tutorit ottavat opiskelijat vastaan. Opetusministeriö on myöntänyt lukiolle valtakunnallisen kielten kehittämistehtävän. Lukiossa voi opiskella englannin, ruotsin, saksan, ranskan ja venäjän lisäksi myös espanjaa ja italiaa.

Tällä hetkellä valinnaisena on ollut arabia. Japania on kokeiltu tänä vuonna, kiinaa aiemmin ja korea on harkinnassa. Myös äidinkielen, musiikin, reaaliaineiden, luonnontieteiden ja liikunnan profiilit ovat hyvin korkeita. Miltei vuosittain

KUVA SYK.

eri aineiden opiskelijat menestyvät jossain kansallisessa tai kansainvälisessä kilpailussa.

Kilpailu ei kuitenkaan ole johtotähti eikä arvo. 2000-luvun kehitystyössä kouluviihtyvyys ja hyvinvointi ovat korostuneet. Lukiosta on joustavuudella ja huolenpidolla viety läpi opiskelijoita, joiden tie monessa paikassa olisi varmuudella katkennut.

MILLAINEN SYK

Jos SYK avataan kolmella sanalla, ne ovat suomalaisuus, yhteistyö ja kansainvälisyys.

Kansainvälinen IB-linja on kaksivuotinen, mutta sitä edeltää valmistava vuosi (IB preparatory year). Kokonaisuutena IB vastaa pituudeltaan suomalaista kolmivuotista lukiota. SYK:n IB-linja on antanut opetusta yli 20 vuotta, ja sen tulokset ovat kansainvälisesti korkeat. IB:n apulaisrehtori huolehtii linjan opinto-ohjauksesta.

Opettajalle talo tarjoaa paljon työtä, ja työ antaa paljon vastineeksi. Olen tottunut siihen, että teemme yhdessä materiaaleja ja suunnittelemme paljon. Käytämme opetusteknologiaa, mutta äidinkiessä vielä jokaisella lukiokurssillakin vähintään yksi työ kirjoitetaan käsin. Uudet teknologiat kuuluvat arkeen ja oppilaiden tulevaan työelämään. Käsin kirjoitettaessa ennalta ajateltua tarvitaan enemmän ja tiedon prosessointi on hiukan suurempaa. Emme halua luopua siitä.

RESURSSIT

Riittävä resursointi kriittisissä kohdissa on osoittautunut hyödylliseksi. Jokaisella linjalla on oma rehtorinsa. Neljän opinto-ohjaajan lisäksi psykologi, kuraattori, kirjastonhoitaja, ATK-tukihenkilö ja TVT-tukihenkilö ovat kokopäiväisiä, samoin kouluterveydenhoitaja ja kaksi erityisopettajaa. Kansliasta löytyy talouspäällikkö ja kolme sihteeriä. Omakustanteista SYK:n musiikkiopiston soitonopetusta koordinoi oma sihteeri.

Opettajat saavat lukuvuoden alkaessa kaikki askelmerkit käteen: kalenterit, lukujärjestykset, listat, joihin on kirjoitettu kellontarkasti lähipäivien liikkeit. Uudet opettajat saavat oman mentorin. Jokainen tietää tehtävänsä ja jos ei tiedä, ei takuulla mene kovin kauan, kunnes se kerrotaan.

Opettajien järjestäytymisaste on likimain sata prosenttia.

MIKSI SYK

Kysyin spontaanisti opiskelijalta, mikä SYK:ssa on hyvää, ja hän sanoi: "Hyvä opetus. Opettajat. Avoin ilmapiiri." Hän mietti ja jatkoi: "Asioita tehdään mutta ei oteta liian vakavasti. Täällä ymmärretään, että muutakin elämää on."

Vastaus on tyypillinen sellaiselle opiskelijalle, jolla on vaativia harrastuksia. Koulu pyrkii tukemaan. Tuskin jaksan laskea, miten monta kilpavoimistelijaa tai muodostelmaluistelun maailmanmestaria koulussa on ollut. Heidän täytyy kyetä ajoittain lujaan itsenäiseen opiskeluun, mutta koulujärjestelmä ei synnytä teknistä esettä menestymiseen muilla foorumeilla.

Ruokalassa kysyin parilta opettajalta, miksi me olemme täällä. Mikä koulussamme on parasta? Eivät hekään kauan miettineet. "Oppilaat", tuli kuin yhdestä suusta.

KUKA

VÄINÖ KUUKKA
työskentelee äidinkielen
ja kirjallisuuden
lehtorina Suomalaisessa
yhteiskoulussa